

**ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ
ΣΥΜΠΑΡΑΤΑΞΗ
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΔΗ.ΣΥ.Μ

Θέμα 5ο: Δημόσια, ισχυρή, ενιαία Πολεοδομία – Προτάσεις θωράκισης και αναβάθμισης των υπηρεσιών προς τους πολίτες

Η συνεχιζόμενη συζήτηση για την αναδιοργάνωση των Υπηρεσιών Δόμησης (ΥΔΟΜ) και η πρόσφατη κυβερνητική εξαγγελία για τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων στο Ελληνικό Κτηματολόγιο θέτει τον τεχνικό κόσμο ενώπιον μίας κρίσιμης επιλογής. Η προτεινόμενη μεταρρύθμιση εγκυμονεί τον κίνδυνο ενός νέου, άγονου συγκεντρωτισμού. Η μεταφορά αυτή, σε έναν ήδη υποστελεχωμένο φορέα και μάλιστα χωρίς θεσμικό διάλογο, δεν μπορεί να αποτελέσει λύση. Αντί της ουσίας, προωθούνται ψευδεπίγραφες αντιγραφειοκρατικές απλουστεύσεις που αποβλέπουν στην εξυπηρέτηση μεγάλων ιδιωτικών συμφερόντων και στην απαξίωση των δημοσίων υπηρεσιών. Ο στρατηγικός μας στόχος πρέπει να είναι η δημόσια, ισχυρή, ενιαία πολεοδομία με συνολική, θεσμική και λειτουργική ανασυγκρότηση του πλαισίου.

Οι βασικές παθογένειες και οι κίνδυνοι που προκύπτουν από την υφιστάμενη κατάσταση και τις κυβερνητικές προτάσεις είναι σαφείς. Καταρχάς, η προτεινόμενη μεταφορά των ΥΔΟΜ στο Ελληνικό Κτηματολόγιο είναι προβληματική λόγω της αναρμοδιότητας του φορέα: ο σκοπός του Κτηματολογίου αφορά τη διασφάλιση των χωρικών και νομικών δεδομένων της ιδιοκτησίας και τη γεωδαιτική κάλυψη της χώρας, χωρίς καμία σχέση με τον κύριο χαρακτήρα των ΥΔΟΜ, που είναι η προστασία του περιβάλλοντος και ο πολεοδομικός και χωροταξικός σχεδιασμός. Επιπρόσθετα, υπάρχει σοβαρός κίνδυνος ιδιωτικοποίησης, καθώς ελλοχεύει η μετατροπή των ΥΔΟΜ σε ανώνυμες εταιρείες (Α.Ε.), ιδιωτικοποιώντας ουσιαστικά το ΝΠΔΔ του Κτηματολογίου, κίνηση που εκφεύγει της Συνταγματικής Επιταγής (άρθρο 24). Παράλληλα, η διαχρονική υποστελέχωση και αποψίλωση των υπηρεσιών έχει καταστήσει τις ΥΔΟΜ δυσλειτουργικές, ενώ η παθογένεια της πολιτικής παρέμβασης αποτελεί βασικό λόγο αποτυχίας του μοντέλου στους δήμους. Τέλος, η νομική ασάφεια και ανασφάλεια εντείνεται από την καθυστέρηση κωδικοποίησης της πολεοδομικής νομοθεσίας, την πολυνομία και την κακή νομοθέτηση, οδηγώντας σε διαφορετικές ερμηνείες από ΥΔΟΜ σε ΥΔΟΜ και σε πολλαπλές προσφυγές στα Δικαστήρια.

Αντιμέτωποι με αυτό το επικίνδυνο σχέδιο, απαιτούμε η ουσιαστική μεταρρύθμιση να βασιστεί σε αποκεντρωμένες δομές, αξιοκρατία, ενίσχυση με προσωπικό, πόρους και σαφείς κανόνες. Προτείνουμε την υιοθέτηση των ακόλουθων «κόκκινων γραμμών» και προτάσεων.

Σε επίπεδο θεσμικής θωράκισης και φορέα υποδοχής, απαιτούμε τη διασφάλιση του πλήρους δημόσιου ελέγχου και την απόσυρση κάθε σκέψης για «ευέλικτες» εταιρικές μορφές. Ο αρμόδιος φορέας πρέπει να έχει ως κύριο χαρακτήρα την προστασία του περιβάλλοντος και τον πολεοδομικό/χωροταξικό σχεδιασμό, με ενίσχυση της πρότασης για μεταφορά των αρμοδιοτήτων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση Β' βαθμού (Περιφερειακές Ενότητες), όπου οι ΥΔΟΜ λειτουργούσαν καλύτερα ως οργανωμένες και αυτόνομες μονάδες. Θεσπίζουμε την απαγόρευση παρέμβασης της προϊσταμένης αρχής στις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες και απαιτούμε ενιαίο λειτουργικό κορμό, διασφαλίζοντας τον ενοποιημένο ρόλο των ΥΔΟΜ σε όλες τις λειτουργίες (άδειες, έλεγχος κατασκευών, εφαρμογές, αρχείο), καθώς ο κατακερματισμός θα αποτελειώσει τις υπηρεσίες.

Η οργάνωση του χώρου δεν είναι τεχνικό ζήτημα. Είναι πολιτική υπόθεση πρώτης γραμμής. Αφορά την ασφάλεια των κατασκευών, την ανάπτυξη των πόλεων, την προστασία του περιβάλλοντος, τη σιγουριά των πολιτών ότι η περιουσία τους έχει αξία και ότι υπάρχει σταθερότητα κανόνων. Γι' αυτό και δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται με πρόχειρες κινήσεις ή επικοινωνιακά πυροτεχνήματα.

Στον άξονα της στελέχωσης, των πόρων και του προσωπικού, ζητούμε άμεση και επαρκή στελέχωση των ΥΔΟΜ με μόνιμες και σταθερές σχέσεις εργασίας μέσω διαφανούς διαδικασίας (ΑΣΕΠ), ώστε να σταματήσει η υποκατάσταση πάγιων αναγκών με συμβασιούχους. Οι δομές πρέπει να είναι αποκεντρωμένες, ανάλογα με τις ανάγκες κάθε περιφερειακής ενότητας. Τονίζουμε ότι κάθε μετακίνηση προσωπικού πρέπει να γίνεται αποκλειστικά με τη σύμφωνη γνώμη των υπαλλήλων, ενώ σε περίπτωση συγχωνεύσεων πρέπει να διασφαλιστεί η διατήρηση τμημάτων στις περιοχές που ήδη λειτουργούν ΥΔΟΜ. Τέλος, απαιτούμε οριζόντια ενίσχυση και βελτίωση των αποδοχών του κλάδου των μηχανικών, με απόσυρση των αποτυχημένων μοντέλων «ατομικών bonus» και των αμοιβών πείνας.

Η ευθύνη ανήκει σε εκείνους που κυβερνούν. Αυτοί οφείλουν να δώσουν σταθερό πλαίσιο, να διασφαλίσουν την ασφάλεια δικαίου, να ενισχύσουν τους δημόσιους θεσμούς και να σεβαστούν την ιδιοκτησία και το περιβάλλον.

Τέλος, ως προς τον εκσυγχρονισμό και τη λειτουργία, απαιτείται η άμεση κωδικοποίηση της νομοθεσίας και η δημιουργία ενιαίας πλατφόρμας με μονοσήμαντα προσδιορισμένη νομοθεσία, χωρίς διαφοροποίηση ερμηνειών. Η τεχνολογική θωράκιση είναι αναγκαία, με αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων, προμήθεια σύγχρονων μέσων και διασύνδεση με τον ψηφιακό χάρτη.

Επιπλέον, κρίσιμη είναι η πλήρης νομική κάλυψη των υπαλλήλων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, και η δημιουργία σοβαρής νομικής υπηρεσίας κεντρικά και τοπικά. Τέλος, απαιτούμε την επαναφορά του δημόσιου ελέγχου στις άδειες που εκδίδονται (ο οποίος καταργήθηκε με τον Ν.4495/17), τη θέσπιση σαφών διαδικασιών για τον δειγματοληπτικό έλεγχο τακτοποιήσεων αυθαιρέτων και την ενεργοποίηση του μηχανισμού ελέγχου της ποιότητας των οικοδομικών αδειών που εκδίδονται από ιδιώτες.

Συμπερασματικά, η μεταφορά των ΥΔΟΜ στο Κτηματολόγιο, όπως εξαγγέλθηκε, είναι ένα πρόχειρο και επικίνδυνο σχέδιο. Ως Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, οφείλουμε να διεκδικήσουμε συνολική ανασυγκρότηση που να υπηρετεί τον συνταγματικό ρόλο των πολεοδομιών για την προστασία του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος. Ο δρόμος περνά μέσα από την αποκέντρωση, την επαρκή στελέχωση και τη νομική/τεχνολογική θωράκιση των Υπηρεσιών, σε συνδυασμό με την ολοκλήρωση κρίσιμων μεταρρυθμίσεων όπως τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια και ο Ψηφιακός Χάρτης. Η Ομοσπονδία των Μηχανικών Δημοσίων Υπαλλήλων (Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ) έχει ήδη ανακοινώσει κινητοποιήσεις, στέλνοντας το μήνυμα ότι χωρίς αναβάθμιση των υπηρεσιών και των μηχανικών, δεν υπάρχει ούτε προστασία του περιβάλλοντος ούτε πραγματική αναπτυξιακή διαδικασία. Το ΤΕΕ οφείλει να στηρίξει τις διεκδικήσεις αυτές με ένα σαφές, θεσμικό πλαίσιο προτάσεων:

- Αποκεντρωμένες δομές ανάλογα με τις ανάγκες κάθε περιφερειακής ενότητας.
- Αξιοκρατική στελέχωση με διαφάνεια.
- Ενίσχυση των ΥΔΟΜ με προσωπικό και σύγχρονα εργαλεία.
- Αύξηση πόρων και μισθοδοσίας.
- Κωδικοποίηση κανόνων και σαφές πλαίσιο.
- Κατάργηση της γραφειοκρατίας.